

УДК 316.752(477)«1917/1918»(045)

**ЕВОЛЮЦІЯ ЦІННІСНИХ КУЛЬТУРНИХ ОРІЄНТИРІВ У ПЕРШІ РОКИ
УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ (РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ)**

Давва Вікторія Вікторівна, аспірантка кафедри культурології та інформаційної діяльності, Маріупольський державний університет, м. Маріуполь
kiwi87@ukr.net

Проаналізовано еволюційні зміни існуючих ціннісних орієнтирів в українській культурі під впливом агітаційно-пропагандистської діяльності революційних урядів, що приходили на зміну один одному у перші роки Української революції (на регіональному рівні): продемонстровано зміну процесів культурного простору м/ Маріуполя на матеріалах місцевих видань 1917–1918 рр. За джерела дослідження обрано щоденні часописи Маріуполя перших років революційних подій, взяті з фондів Маріупольського краєзнавчого музею: «Маріупольське слово», «Революційне слово», «Наше життя». Проведено аналіз художніх етюдів, замальовок, критичних статей та статей-роздумів. Виявлено культурні ідеї та цінності, що доводилися до населення крізь різноманітні художні інструменти та прийоми.

Ключові слова: ціннісний орієнтир, українська культура, культурний простір, друковані видання, культурно-просвітницька робота, концерт-мітинг, театральне мистецтво.

Постановка проблеми. Період національно-демократичної революції 1917–1920 років є доволі дослідженим українськими науковцями з точки зору різних проблематик: чи то з питань державотворення, чи особливостей реалізації політичних курсів революційними урядами, чи з суто історичних процесів. Питання існування та розвитку в революційних умовах української культури також неодноразово прямо чи опосередковано порушувалося в дослідженнях вітчизняних учених. Такий стан речей знаходить своє пояснення у низці сприятливих факторів.

По-перше, це розуміння важливості названого періоду для подальшого ходу історії української держави, адже саме революційні події 1917–1920 рр. стали першою в сучасній історії реальною спробою самовизнання українського народу, реалізації його прагнення до створення власної держави зі своїми традиціями та національними рисами. По-друге, це вагомість винесення уроків, піднесених українською революцією та її результатами, для процесів державотворення на сучасному етапі. Не можна також залишити осторонь той факт, що 2017–2020 рр. є ювілейними для подій української революції. Це зумовлює додатковий інтерес сучасних дослідників до вивчення окресленого історичного періоду. При цьому події української революції привертають увагу не лише сучасних науковців – представників історичної і історіографічної науки, але й дослідників у галузі державотворення та соціальних комунікацій.

Останні дослідження та публікації. Першим у сучасній історіографії дослідженням діяльності Центральної Ради стала однойменна праця В. Верстюка. Ґрунтовну роботу з дослідження періоду Гетьманату П. Скоропадського провів український науковець Р. Пиріг. У монографіях А. Гриценко «Політичні сили у боротьбі за владу в Україні (кінець 1917 – початок 1919 рр.)» та Я. Грицака «Нарис історії України: формування модерної української нації XIX–XX ст.» значна увага приділяється діяльності українських революційних урядів, у т.ч. й Директорії. А питання встановлення радянської влади в Україні у 1917–1920 рр. більш ґрунтовно дослідив С. Кульчицький.

Поряд із цим, питанням становлення та розвитку в означений історичний період української періодики як масового історичного джерела, присвячені ґрунтовні праці українських науковців Г. Боряка, І. Войцехівської, Я. Дашкевича, М. Романюка. Проте, незважаючи на всебічне висвітлення історичних революційних подій 1917–1920 рр., в українській культурологічній науці залишається низка невирішених питань, а саме: проблема впливу агітаційної діяльності революційних урядів на українську культуру; протистояння існуючих культурних парадигм та нової системи духовних цінностей, сформованих в ході буремних подій; а також, власне, регіональний аспект усіх вищезазначених питань, що віддзеркалює практичне застосування на місцях директив центральних органів влади.

Актуальність та значимість даного дослідження визначається, перш за все, відсутністю в сучасній культурологічній науці ґрунтовних праць із проблеми взаємозалежності ціннісних орієнтирів української культури від агітаційної діяльності революційних урядів у часи української революції. А також полягає у його міждисциплінарному аспекті, адже проблема розглядається на перетині історичної, культурологічної науки та соціальних комунікацій; і регіональному аспекті, оскільки, здебільшого, дослідження періоду цієї революції носять загальнодержавний характер, ґрунтуючись на джерелах центральних архівних установ. При цьому ситуація з еволюцією ціннісних

ідеалів української культури під впливом ідеологічної політики в регіонах залишається поза увагою науковців.

Метою дослідження є визначення основних механізмів поширення революційними урядами серед маріупольського населення власних ідей та ціннісних орієнтирів, а також їх віддзеркалення в культурному житті міста.

Вклад основного матеріалу дослідження. Джерельну базу дослідження складають щоденні часописи Маріуполя перших років революційних подій 1917–1918 рр., взяті з фондів Маріупольського краєзнавчого музею, на шпальтах яких відображені не лише інформаційні матеріали про революційні зрушення і буденне життя міста, але й містяться художні замальовки на хвилюючі тогочасних маріупольців теми, невеличкі етюди та фейлетони, а також критичні статті з культурного життя революційного Маріуполя.

За основу обрані щоденні офіційні друковані видання маріупольських місцевих органів самоврядування з накладом 1000–1500 прим.: так, у 1917 р. таким виданням було «Маріупольське слово», друкований орган Маріупольського суспільного виконавчого комітету; у 1918 р., зі встановленням в місті радянської влади – «Революційне слово», щоденний друкований орган Маріупольської Спілки робочих та селянських депутатів; у 1918 р., із черговою зміною режиму – «Наше життя», офіційне видання Маріупольського земського та міського самоврядування.

Згідно газетних матеріалів, до кінця грудня 1917 р. у повсякденному житті міста зберігалася відносно спокійна ситуація, що знаходила відображення і в культурному просторі. Він представлений, перш за все, щоденними та щотижневими публічними театральними виставами і концертними програмами у міських парках й скверах. При цьому, подібні концертні вечори проводилися як професійними колективами, так і аматорськими творчими угрупованнями, студентськими організаціями, учнями музичного училища Маріупольського відділення державного Російського Імператорського Музичного Товариства, що діяло в Маріуполі. Крім того, у місті діяли численні криті театральні та концертні зали, з поміж яких – театр «Колізей», художній театр «XX століття», концертна зала «Континенталь», театри «Люзіон» і «Гігант», театр-кабаре «Кошаче око», театр Братів Яковенко, електротئاتр «Солей», які у 1917 р. були осередком культурного та громадського життя Маріуполя. Про це свідчать щоденні афіші й анонси на шпальтах маріупольських видань. Ці афіші, а також звітні інформаційні матеріали підтверджують велику популярність таких постановок серед місцевого населення [6, 9, 10, 13].

Основні події культурного життя міста знаходили своє відображення у маріупольських часописах, зокрема в постійній рубриці «Театр та мистецтво» щоденної газети «Маріупольське слово». Це були здебільшого невеличкі анонси та повідомлення про проведені заходи без будь-якого ідеологічного забарвлення. Хоча в тогочасній пресі подекуди зустрічаються інформаційні матеріали, що висвітлюють культурні події й заходи, що несли в собі певне ідейне навантаження та мали агітаційний характер. Підтвердження цього знаходимо в номерах 27, 32, 55, 59 щоденного видання Маріупольського суспільного виконавчого комітету «Маріупольське слово», датованих 1917 р. [6, 9, 10, 13], що містять інформаційні матеріали про проведення різними політичними та суспільними силами на підтримку серед населення своїх цілей і ідей специфічного різновиду культурно-масової роботи – концертів-мітингів.

В якості зручного агітаційно-пропагандистського інструменту влада використовувала особливий вид культурних заходів – концерти-мітинги, що являли специфічну форму масової агітаційно-пропагандистської та музичної просвітницької роботи, спрямованої на численну аудиторію. Як правило, концертне відділення на таких заходах чергувалося з виступами суспільних та політичних лідерів. Тож можна вважати, що подібні концерти-мітинги були формою масової художньо-просвітницької діяльності. У 1917 р. у Маріуполі такі мітинги проводилися регулярно, з періодичністю 1–2 рази на місяць (згідно інформаційних заміток у місцевих часописах), і порушували різні питання тогочасного суспільного та політичного життя.

Так, 13 червня 1917 р. у приміщенні Цирку братів Яковенко відбувся концерт-мітинг, улаштований місцевим відділом партії народної свободи, що мав на меті популяризацію діяльності партії, її ідей та напрямів роботи серед місцевого населення. Численні виступи членів партії та активістів із закликами приєднання до лав організації перемежовувалися з концертною програмою міських виконавців і оркестрів [6; 3].

Інший подібний захід відбувся 1 травня 1917 р. у маріупольському порту, про що свідчить коротка замітка у вищезазваному часописі, підписана священником С. Міхно [10; 3]. За словами автора, перед присутніми виступав член Державної Думи П. Макогон, який «без всякої витіюватості, без каскаду іноземних слів, так мало зрозумілих для простого слухача, закликав усіх мовою

Вітчизни-страждальниці до єднання, роботи і захисту». Ці слова відображають не лише істинну агітаційну мету заходу, але й ставлення до неї автора, який підкреслив, що заклики оратора «кували в серцях слухачів прагнення до єдності та роботи» [10; 3].

Схожий культурно-просвітницький захід, проте не з політичним, а етнічним акцентом, проведено 8 травня 1917 р. у приміщенні Цирку братів Яковенко. Тут відбувся «перший вільний сіоністський мітинг», під час якого перед слухачами виступали громадські діячі, вчителі, інженери з метою донесення до публіки ідей сіонізму, духовного та культурного єднання єврейського народу. До речі, тематичні концертні й театральні вечори колективів і виконавців єврейської національної общини в Маріуполі були не рідкістю й викликали жвавий інтерес серед населення [13; 2]. Це свідчить про поліетнічні настрої в тогочасному суспільстві, свободу думок та культурних проявів усіх етнічних груп Маріуполя.

Узагалі, використання урядом, політичними силами та суспільними об'єднаннями концертів-мітингів в якості специфічної форми культурно-просвітницької й агітаційної діяльності було доволі поширеним явищем у суспільному житті Маріуполя. Таким чином, наповнюючи культурний простір різними подіями, органи місцевого самоврядування мали можливість донесення своїх ідей одночасно до великої кількості людей.

У 1918 р., на відміну від попереднього року, ситуація в Маріуполі змінилася. Місто стало ареною активних дій Громадянської війни. У той час місцеві видання були не лише друкованим засобом масової культури, але й дієвим інструментом поширення основних ідей та ціннісних орієнтирів правлячих режимів, що приходили до влади, крізь різні прийоми художнього слова. На шпальтах щоденних часописів містилися художні етюди, фейлетони, що мали велике ідеологічне навантаження, а також критичні матеріали, що давали оцінку подіям із повсякденного культурного життя міста. Підтвердження цьому знаходимо у фондах Маріупольського краєзнавчого музею.

Зазначимо, що 30 грудня 1917 р. у результаті збройного повстання у місті встановлено радянську владу. А 9 березня 1918 р. вийшов перший номер міської газети «Революційне слово» – щоденний друкований орган Маріупольської Спілки робочих та селянських депутатів, що став дієвим інструментом поширення ідей і цінностей правлячого Уряду.

Уже з перших чисел це видання взяло курс на доведення до широкого загалу основних принципів та цінностей радянської ідеології. Так, у № 2 газети в художній рубриці «Маленький фельетон» знаходимо замітку, що починається словами: «Є в Петрограді дім для піклування про безнадійний ідіотів та еротиків» [8; 2]. Як стає зрозумілим з тексту статті, мова йдеться про «Синій журнал» – незалежне від більшовиків тогочасне видання. Жартівливий та разом із тим обурений тон фельетону доводить до читачів украй негативне ставлення редакції до опонентів: «збираються питомці цього дому до вечірнього чаю та починають мріяти про недавнє «прекрасне минуле» [8; 2]. Зауважимо, що подібні публікації, як і сама рубрика «Маленький фельетон», зустрічалися на шпальтах різних маріупольських видань регулярно – майже в кожному числі місцевих часописів. Можливо, саме така невимущена художня та сатирична форма подання інформації мала належний вплив на широкі верстви населення.

Уже наступне число газети «Революційне слово» містить статтю «До братів робочих!», в якій чітко поставлена проблема народної освіти та просвітницької роботи серед місцевого населення. Акцентуючи увагу на робочому класі, його звільненні та свободі, автор статті зауважує, що «тільки просвітництво народних мас є одним із найсильніших знарядь у руках пролетаріату» [5; 2]. З огляду на це, ідеї народного просвітництва відводилося важливе місце у системі ідеології радянської влади. Даючи негативну оцінку попередньому уряду, автор обурений: «вони не давали можливості робочому класу віддавати свій вільний час самоосвіті; вони забороняли навіть влаштовувати літературні вечори для робочих, і темрява огортала трудовий народ». Така культурно-просвітницька робота, спрямована не лише на ліквідацію безграмотності серед населення, але й на поширення соціалістичних ідей, знаходила добре підґрунтя у селянства і активно проводилася у передмісті Маріуполя й прилеглих селах. Утім, описуючи важливість просвітницької роботи та прагнення до «самоосвіти» робочого класу, автор констатує «сумний факт індивідуального ставлення робочого класу до просвітництва» і тому закликає населення міста «підняти справи народного просвітництва на належну висоту» [5; 2].

Ще один приклад віддзеркалення ідейної політики в культурному житті Маріуполя знаходимо в п'ятому числі газети «Революційне слово». Стаття-роздум «Життя і сцена (роздуми театрала)» піднімає гостре питання розвитку сценічного мистецтва [4; 2]. «Як мало відбулася бурхлива революційна дійсність наших днів у дзеркалі мистецтва взагалі і сценічного мистецтва зокрема!» – наголошує автор на початку статті. Основна ідея публікації зводиться до необхідності всебічного

відображення в театральних постановках революційних подій, основних цінностей та ідей радянської влади, а також обурення тим, що «буржуазні драматурги», як і раніше, зображують «майже завжди сите забезпечене життя – життя за рахунок чужої праці, чужих сліз і чужих страждань» [4; 3]. З огляду на існування в Маріуполі чималої кількості театральних та концертних зал, насиченість культурного життя міста майже щоденними постановками й театралізованими замальовками, а також високого рівня громадського попиту на подібні заходи, стає зрозумілим обурення автора й бажання залучення театру на служіння революційним ідеям. Адже поширення радянських цінностей та ідей через театральне мистецтво давало б змогу залучення на бік революції більшої кількості населення.

З приходом до влади Гетьманату П. Скоропадського в місті починає друкуватися щоденна газета – орган Маріупольського земського та міського самоврядування – «Наше життя» [7; 4]. За структурою видання є аналогічним газеті «Революційне слово», маючи ті самі розділи і навіть назви рубрик, проте ідейно переслідувало зовсім протилежну мету. Як просліджується вже з перших номерів часопису, поряд із висвітлення подій на фронті та буденного життя міста, важливе значення відводиться питанню української мови. Майже у кожному номері газети знаходимо матеріали, присвячені мовній проблемі, що, беззаперечно, вказує на чіткий курс нового правлячого органу на підвищення статусу української мови та введення її в ужиток серед широких верств населення.

Численні статті «З життя Маріупольської «Просвіти»» щодо відкриття курсів української мови [4; 4], великого попиту на них серед міського населення, оголошень про курси українознавства для вчителів, а також звітів про вже проведенні навчання серед містян – усе це доводить важливість для нової влади питання відродження української мови як головного носія національної духовної культури.

Заслуговує на особливу увагу стаття в дев'ятому номері «Нашого життя» під назвою «Державна мова» [3; 2]. Роздум починається словами: «Нарешті залунала Українська мова у всіх адміністративних установах. Залунала уперто, як державна», – і торкається питання введення української мови в діяльність усіх урядових та державних структур. Автор чітко поєднує факт підвищення статусу української мови із національним та культурним відродженням українського народу [3; 2]. Отже, мовне питання стало першочерговим у системі культурних ціннісних орієнтаційної влади, яка «уперто стала на національний ґрунт відродження».

У підтримку питання поширення української мови, а також розвитку національного театального мистецтва у восьмому номері того ж часопису виходить стаття «Передвижний театр» [12; 3]. Роздум ведеться навколо питання доцільності створення при Маріупольській повітовій управі відділу позашкільної освіти, на меті якого стоїть «організація книгозбірень, народних домів, курсів та ін.», ураховуючи той факт, що майже всі плани та наміри чиновників частіше за все залишаються на папері. Як стверджує автор, «усе те, що ми по кабінетах міркуємо виконати корисного для народу, сперш усього повинно бути признано самим народом, що це дійсно для нього корисне» [12; 3]. З таких міркувань в якості дієвого інструменту поширення цих намірів та ідей автор пропонує використання українських вистав, що можуть організовуватися аматорськими театральними гуртками на базі «Просвіт» та демонструватися в місті і селі. На переконання автора, попередній досвід проведення такої роботи мав позитивні результати, адже театралізовані вистави викликали неабиякий інтерес серед численної публіки.

Поширення й популяризація української мови через театральне мистецтво, власне, як і самі україномовні вистави, сприймалися населенням, а особливо селянством, із зацікавленістю та захопленням. Це мало певний вплив на доведення ідей правлячих органів до широкого загалу, адже за словами автора статті, «все те, що потрібно народу, не треба нав'язувати йому чужою волею, а треба робить це так, щоб сам народ, наочно запевнившись у корисності якоїсь справи, сказав: «ця справа нам корисна, ви нам її зробіть». Утім, на дане питання популяризації української мови через театральне мистецтво в тогочасному суспільстві існували й інші точки зору. Про це свідчить коротка замітка у десятому числі часопису «Наше життя» під назвою «З приводу статті («Український театр»)» [14; 2]. Автор статті займає протилежну позицію, стверджуючи, що українська мова не потребує популяризації серед українського населення, бо є для нього рідною і завчасно зрозумілою: «живучі на Україні і популяризувати українську мову це все одно, що приїхавши в Англію, заставляти англійців балакати по-англійськи» [14; 2].

З-поміж великого масиву інформаційних матеріалів у підтримку ідеї поширення та впровадження в усі сфери суспільного життя української мови, як от художній нарис «Арнаути» у № 30 часопису «Наше життя» [1; 2] або ґрунтовна стаття «Гетьман і українська мова» у № 32 того ж видання [2; 2], вбачаємо яскраву агітаційну замальовку, присвячену українській пісні. Надаючи їй великого значення, автор стверджує: «народна пісня є велике свідоцтво народної творчості, його

розуму, розвитку культури та ідейних бажань» [15; 2]. Саме тому, поряд із популяризацією та поширенням української мови, окрему роль слід відводити й українській національній пісні. Переконуючим, ідеологічно забарвленим тоном, автор статті доводить значимість української пісні, її високий статус серед пісень інших слов'янських народностей. Уміло використовуючи різні художні засоби і звороти в описанні вагомості для українського народу власної мови та пісні, яка «яскраво висловлює усе різноманітне життя українського народу, і сучасне, і минуле», автор переконує читача, що існування й розвиток української пісні, як і мови, в житті українського народу є процесом природнім і не може бути припинено жодними силами: «ніякі кайдани не можуть скувати душу і ніхто не має сили задушити вислів душі народу – пісню» [15; 2].

Однак, при усій пафосності та переконливості численних друкованих матеріалів у важливості й значимості для широких народних мас української мови, пісні і культури, не можна не відмітити один цікавий факт. Маріупольські часописи, на шпальтах яких знаходимо зазначені статті, все ж продовжували свою діяльність російською мовою, подаючи українською лише ці окремі статті.

Висновки. Незважаючи на революційні події, що відбувалися поблизу та в самому Маріуполі у буремні 1917–1920 рр., культурне життя міста не зупинилося і знаходило широке висвітлення на шпальтах місцевих часописів. Їх щоденний характер та наклад давав змогу урядам, органам місцевого самоврядування, чікими друкованими органами виступали видання, методично і планомірно проводити в маси свої ідеї й переконання.

З-поміж численних анонсів та звітів про різноманітні культурно-масові видовищні заходи, проаналізовані часописи вміщували різнобічні інформаційні матеріали, що давали оцінку й ідейне забарвлення культурному простору міста і його основним культурним подіям.

Більше того, як бачимо з проаналізованих видань, зміна суспільно-політичної ситуації в Маріуполі у перші роки української революції миттєво знайшла відображення в ідейному навантаженні інформаційних матеріалів у місцевих часописах. Свідченням цьому є разюча різниця в поданні інформаційних матеріалів у маріупольських виданнях 1917–1918 рр.: якщо для 1917 р. властивий спокійний тон статей без будь-якого ідейного навантаження, вільне співіснування та поширення в місті ідей різних етнічних груп, то у 1918 р. друковані видання стали дієвим інструментом доведення основних ідей місцевої влади до широкого загалу, а тому обраний єдиний вектор ціннісного спрямування усіх культурних заходів та їх висвітлення у місцевій пресі. В художніх етюдах, фейлетонах та статтях-роздумах чітко відображалися погляди влади на ті чи інші питання культурного життя міста й країни взагалі.

Список використаної літератури

1. *Арнаути.* Листи до українських селян // Наше життя. – 29 червн. 1918. – № 31.
2. *Гетьман і українська мова* // Наше життя. – 29 червня 1918. – № 32.
3. *Державна мова* // Наше життя. – 1 черв. 1918. – № 9.
4. *Жизнь и сцена* (размышления театрала) // Революційне слово. – 13 берез. (28 лют.) 1918. – № 5. – С. 2–3.
5. *К братьям рабочим!* // Революційне слово. – 11 берез. (26 лют.) 1918. – № 3.
6. *Концерт-митинг* // Мариупольское слово. – 13 черв, 1917. – № 59.
7. *Курси українознавства* // Наше життя. – 31 травн. 1918. – № 8.
8. *Маленький фельетон* // Революційне слово. – 10 берез. (25 лют.) 1918. – № 2.
9. *Мариупольское слово.* – 9 черв., 1917. – № 55. – С. 3.
10. *Митинг в порту* // Мариупольское слово. – 5 трав., 1917. – № 27.
11. *Народня освіта.* З життя маріупольської «Просвіти» // Наше життя. – 26 трав. 1918. – № 4.
12. *Передвижний театр* // Наше життя. – 31 трав. 1918. – № 8.
13. *Сионистский митинг* // Мариупольское слово. – 13 трав., 1917. – № 32.
14. *З приводу статті* («Український театр») // Наше життя. – 2 черв. 1918. – № 10.
15. *Українська пісня* // Наше життя. – 28 черв. 1918. – № 30.

References

1. *Arnauty.* Lysty do ukrainykykh selian // Nashe zhyttia. – 29 chervnia 1918. – № 31.
2. *Hetman i ukrainska mova* // Nashe zhyttia. – 29 chervnia 1918. – № 32.
3. *Derzhavna mova* // Nashe zhyttia. – 1 chervnia 1918. – № 9.
4. *Zhynz y stsena* (razmyshleniya teatrala) // Revoliutsiine slovo. – 13 bereznia (28 liutoho) 1918. – № 5. – S. 2–3.
5. *K bratiam rabochym!* // Revoliutsiine slovo. – 11 bereznia (26 liutoho) 1918. – № 3.
6. *Kontsert-mytynh* // Maryupolskoe slovo. – 13 chervnia, 1917. – № 59.
7. *Kursy ukrainoznavstva* // Nashe zhyttia. – 31 travnia 1918. – № 8.
8. *Malenkyi felieton* // Revoliutsiine slovo. – 10 berez. (25 liutoho) 1918. – № 2.
9. *Maryupolskoe slovo.* – 9 chervnia, 1917. – № 55.

10. *Mytynh v portu* // Maryupolskoe slovo. – 5 travnia, 1917. – № 27.
11. *Narodnia osvita. Z zhyttia mariupolskoi «Prosvity»* // Nashe zhyttia. – 26 travnia 1918. – № 4.
12. *Peredvyzhnyi teatr* // Nashe zhyttia. – 31 travnia 1918. – № 8.
13. *Syonystskyi mytynh* // Maryupolskoe slovo. – 13 travnia, 1917. – № 32.
14. *S pryvodu statti* («Ukrainskyi teatr») // Nashe zhyttia. – 2 chervnia 1918. – № 10.
15. *Ukrainska pisnia* // Nashe zhyttia. – 28 chervnia 1918. – № 30.

EVOLUTION OF THE VALUABLE CULTURAL ORIENTATIONS IN THE FIRST YEARS OF THE UKRAINIAN REVOLUTION (A REGIONAL ASPECT)

Davva Viktoriya, Post-Graduate Student,
the Department of Culturology and Information Activity,
Mariupol State University, Mariupol

The evolutionary changes of the existing value orientations in the Ukrainian culture under the influence of agitation and propaganda activities of revolutionary governments that were replaced by each other in the early years of the Ukrainian Revolution are analyzed. The research is conducted at the regional level: the main processes of the cultural space of the city of Mariupol are shown on the materials of the local editions of 1917 and 1918. For the sources of the research, the following daily magazines of Mariupol describing the first years of revolutionary events were selected from the funds of the Mariupol Local History Museum such as: «Mariupolske slovo», «Revolutsiynе slovo», «Nashe zhyttia». The analysis of the artistic sketches, sketches, critical articles and articles of reflection was made. The main cultural ideas and values shown to the population through various artistic tools and techniques are revealed.

Key words: value orientation, Ukrainian culture, cultural space, printed editions, cultural and educational work, concert-rally, theatrical art.

UDC [316.752(477)«1917/1918»(045)]

EVOLUTION OF THE VALUABLE CULTURAL ORIENTATIONS IN THE FIRST YEARS OF THE UKRAINIAN REVOLUTION (A REGIONAL ASPECT)

Davva Viktoriya, Post-Graduate Student,
the Department of Culturology and Information Activity,
Mariupol State University, Mariupol

The aim of the article is to determine the basic mechanisms of the spread of the Mariupol revolutionary government's ideas and values, and their reflection in the cultural life of the city.

Research methodology. For the sources of the research, the daily magazines of Mariupol describing the first years of revolutionary events have been selected from the funds of the Mariupol Local History Museum. The author has studied 14 numbers of Ukrainian daily editions, has analyzed 15 informational materials in them.

Results. The evolutionary changes of the existing value orientations in the Ukrainian culture under the influence of agitation and propaganda activity of revolutionary governments in the early years of the Ukrainian revolution have been analyzed. The research has been conducted at the regional level: the change of the main processes of the cultural space of Mariupol under the influence of a changing socio-political situation as a result of revolutionary events in 1917–1918 has been demonstrated.

The examples of using the power of various types of the Ukrainian art as an effective tool for bringing the ideas of the public to the public, such as theatrical art and artistic word as well as mass concert events and educational work, are demonstrated.

The analysis of the artistic sketches, sketches, critical articles, and articles of reflection for the presence of ideological load in them is carried out. The main cultural ideas and values brought to the population were revealed by raising the issues of social importance on the pages of newspapers through various artistic tools and techniques.

Novelty. The attempts to demonstrate the examples of the power use by various types of the Ukrainian art as an effective tool for bringing the ideas of the public to the public: in particular, a theatrical art and an artistic word, as well as mass concert events and educational work are made.

The practical significance. Ukrainian historians, cultural experts, scholars, students can find information in this article useful for studying the ideological burden of the Ukrainian culture at the beginning of the Ukrainian Revolution at the regional level.

Key words: value reference, Ukrainian culture, cultural space, printed publications, cultural and educational work, concert-rally, theatrical art.

Надійшла до редакції 11.11.2017 р.